
" EL NOSTRE FEMINISME "

-Conferencia de AURORA

BERTRANA -Presidenta

de "LYCEUM CLUB" de Bar

celona -Ateneu Barcelo-

nès -15-10-931. -----

" EL NOSTRE FEMINISME "

Senyores, Senyors :

Jo vinc avui a parlar-vos, en nom de "Lyceum Club" de Barcelona. Les meves companyes de Junta han volgut honorar-me amb aquesta missió. Era un deure acceptar. Ho he fet sense vacil·lacions. Quan fa uns mesos es feu una crida a totes les dones de Catalunya o que resideixen a Catalunya, les dames mes significades dintre el món intel·lectual i social varen fer el sord. No els ha ni faig cap retret, ho faig constar ara, perquè no estranyessiu que fos jo, la escriptora sense títols acadèmics, exaltadora de la naturalesa, defensora de les races salvatges i oprimides, qui ocupi avui aquesta honorable tribuna. Hi soc perquè a d'altres mes instruides i mes ben preparades no els hi ha plagut d'esser-hi. Hi he vingut com un soldat rús, emissari d'exploració

i tanteig. Mes tard, quan la veritable avançada cultural femenina que nosaltres preparém, es descapdelli, aquestes dames podran dirigir-la (si els hi plau de fer-ho) i el voluntari humil que jo represento, tornarà a les files content d'haver avançat a l'hora del perill (el perill del ridícul que tanta por fá a les nostres dones), pero satisfet de cedir el seu lloc a qui sigui més competent en la materia.

oooo

Desgraciadament, a casa nostra, la major part de les senyores que han estudiat per assolir un titol oficial, en senten un orgull tan pregon, es creuen tan superiors a les altres que tot concurs amb elles resulta una mica dificil. S'han tancat egoistament dintre llur torre de vori. I no es recorden prou de les que no han tingut la mateixa sort que elles.

Jo espero, pero, jo goso esperar, que quan la por del ridi-

col s'hagi esvait, quan Lyceum Club de Barcelona hagi assolit el seu desenvolupament cultural i social, en una paraula quan s'hagi imposat plenament i sigui conegut per tot arreu amb un prestigi indiscutible, aleshores, les intel·lectuals es complaurán cooperar a la nostra obra.

Fins ara tots els títols i garanties que podem donar les que hem fundat Lyceum Club, es el nostre afany d'apendre i la nostra ferma voluntat de portar a la dona del poble un xic d'espiritualitat i cultura.

Creiem que el poble no en té prou de menjar i vestir. Nosaltres ens hem acoplat amb la pretensió de portar-li un petit raig de sol cultural.

Ja veieu que no som pas un grup de dones sabies, encatronades pel pedantisme; si voleu gratificar-nos d'un títol anomenem-nos :dones de cor.

Volem aprendre ! Tenim una sed intensa d'instruir-nos

Mes tard vos parlaré dels nostres projectes i programes, pero ara desitjo fer-vos comprendre sobre tot els nostres anhels espirituals i pel demunt de tot EL NOSTRE FEMINISME.

La paraula feminisme, ha estat molt sovint mal interpretada. Essent la seva formació composta per la paraula fembra i el sufixe grec isme deu voler dir simplement :tendencies en pró de la dona. Ja veieu doncs que esser feminista no vol pas dir cap cosa terrible ni esveradora. A mi em sembla que no hi pot haver cap dona que no en sigui de feminista agafant aquest mot en el seu estricte sentit originari. De la mateixa manera que no hi ha cap home que no sigui en pro de l'home.

Però baix aquest simple mot, amarat d'innocencia, s'han comés tants errors, s'han dit tantes incongruencies que la significació de

la paraula feminisme ha estat considerablement deformada. Pels uns vé esser enlairada fins a les cimes mes heroiques i pels altres rebaixada fins al ridícul mes pregón. El feminisme de LYCEUM CLUB es un simple i honrat feminisme basat en la significació primitiva d'aquesta modesta paraula.

Jo espero que tots compendrán aquesta petita aclaració preliminar, que enfebleix una mica la meua timidesa. Enfocar aquesta qüestió no es ni fàcil ni de lluiment. I després de tot el que s'ha discutit, menassat, enverinat i rigut per culpa del feminisme es té de menester un cert valor per afrontar aquest tema.

Us ho diré ben clar i en paraules ben simples perquè tot-hom ho entengui. LYCEUM CLUB vé a treballar de ferm per a la dignificació de la dona, no solament per una classe de dones, sino per totes les dones.

Les nostres pretensions van de dret a l'esperit femení. I en-

cara os diré mes, nosaltres esperém que mes tard la dona espiritualitzi l'home.

La influencia de la dona dintre la societat es tan incontestable, que sovint en sentir parlar un home, endevineu l'esperit de la seva muller. I si trobeu aquest argument feble, us en presentaré un altre que ja ningú gosará discutir : Els fills solen sufrir o beneficiar (segons els cassos) al menys fins els 20 anys (sino tota la vida) de la educació i la moral que han rebut de la mare. (I dic solen per que hi ha cassos de personalitat tan acusada que l'influencia dels pares es nula).

Tots convindreu amb mí, que no es el pare sino la mare la que deu educar als fills. I nosaltres convindrem amb els homes que no deu esser la dona la que surti de casa a guanyar el pà de la familia. (aquest punt el tractaré més tard).

Hi han una infinitat d'Associacions femenines i també masculines, que treballen intensament i eficaç, pels drets de la dona,

pel ben estar de la dona, per a la instrucció de la dona. Poques, pot esser cap, s'ha consagrat a desenvolupar, equilibrar i aguditzar l'esperit femení.

Nosaltres no aném a lluitar pel ben estar material del poble ni de la classe mija (Hi ha un corrent tan general i abassegador de materialisme que el nostre esforç no afegiria res al conjunt). Respectem i admirem l'esforç de tots aquells homes que tan activament se'n preocupen i creiem que son en camí de reixir. Tenim fé en que la dona del poble que tan ha sofert i lluitat, arribará a menjar, a vestir i a allotjar-se d'una manera suficient, i que els seus fills reberán una instrucció exactament igual a la dels benestants.

Tenim una creença tant ferma en aquestas reformas socials, que no pensem que sigui per a nosaltres l'hora de intervenir-hi.

Tot el nostre esforç va encaminat al perfeccionament espiritual i moral de la dona.

Mentres els altres lluiten pels drets i pel benestar ma-

terial, nosaltres aném a lluitar en prò dels deures i del benestar espiritual. Consta que si introduim en el nostre programa algunes activitats instructives no ho fem per a procurar a les nostres associades mitjans de guanyar diners, sino amb l'intenció d'enriquir llur cultura.

No tenim cap desig de marxar soles a la lluita. Al contrari, voldriem completar l'obra social que s'inicia i que porta una alenada renovadora ben potent.

Preguem que se'ns ajudi, perquè cap home intel·ligent podrà negar-nos que l'esperit del poble també té dret a surar. I que aquesta lluita formidable per menjar, vestir i allotjar-se té d'ésser completada per una educació general.

La dona es essencialment educadora i el grup feminista en nom del qual parlo es proposa portar a cap una sèrie de plans seriament meditats amb l'afany de perfeccionar la dona en general, enlairant-la espiritualment.

EL QUE LA DONA ESPANYOLA HA ESTAT FINS ARA.--

La dona espanyola ha estat fins ara fà poc (i segueix essent encara en gran nombre) d'una feminitat tan mal compresa, tan terra a terra, que sovint actua mes com a fembra que com a dona. Podem dir sense por d'exagerar, que la cultura de la dona espanyola es troba al nivell mes baix de totes les cultures europees.

No os esvereu de la meua cruesa. Tinc que parlar clar perquè ens entenguem. Creiem que en dol, i m'ha afectat sempre pregonament veure l'enderreriment cultural en que viuen les dones a casa nostra. Ho lamento tan com admiro aquell petit nombre que pel seu propi esforç han assolit un nivell cultural remarcable.

Pero en general, l'esperit femení, ha viscut (o ha vegetat si voleu) en una negligencia tan absoluta, que al viure de les nostres dones s'acostava mes al viure animal que al de l'home. (I dic s'acostava

perque ara, les coses ja comencen de canviar).

Si la dona de la nostre classe (en general) tingués consciència de la pobresa espiritual en que ha viscut fins ara, en sentiria una vergonya profunda.

Desde joveneta tot el que se li demanava ~~era~~ ^{socialment era}, ~~social~~ ^{social}, ~~ser~~ ^{ser} goig i esser honesta. El desenvolupament de l'esperit era absent de tots els càlculs educatius maternals, ^{i fins escolars.} i paternals, ~~Esser~~ ^{Esser} maca i honrada formaven el conjunt de qualitats exteriors indispensables per a despatxar la mercaderia (que era el que es buscava).

El sentit pràctic i rel.ligiós de la nostra dona completava aquestes qualitats.

La noia perfecta casadora era la noia bonica, seria, rel.ligiosa i econòmica.

I aquest patró de dona que acabo de pintar-vos es encara l'ideal femení de molts petits burgesos catalans.

Si totes les dones s'haguessin accontentat d'esser bones mestresses de casa, posar fills al món i més tard anar al cel, confessen que el patró era perfecte. La dona, però, es recordava de tant en tant que posseïa un esperit i aspirava en primer lloc (horrible pretensió) a estimar i esser estimada. Però no solament com a procreadora i escarraf domestic, sino com a companya de l'home, amb amor, (amb tot l'enlairament que abasti aquest vell mot tan desacreditat) El seu esperit tenia d'acontestar-se (i ara no em digueu que blasfemo) amb l'esperança d'un mes enllà. No hi havia per a ella en el món ni una alenada d'espiritualitat. La oració era el sol refugi de la dona espanyola com cal, respectada i ben vista per la societat. I ni tant sols l'amor carnal pel seu home llegítim li era permés. Sabia que complint amb goig i amb passió els seus deures de dona, es condemnava a les penes eternes.

Al mateix temps l'home també sentia de tant en tant un efluvi

de desig amorós que sortís dels seus deures purament pro-creadors, però com que la seva dona l'legítima no li ofrenava ni els encants ni les gràcies de l'amor passional ni espiritual, ell anava a cercar-los fora de la llar. L'amor dintre la llar mateixa era considerat com una mena de luxe, de pretensió absurda, fins de llibertinatge.

I així, l'espos, respectava i apreciava la esposa, però anava a cercar la possessió de l'amor en un altre.

Aquest estat social vá crear dues menes de dones ben definides : la dona domèstica i la dona pública. I un altre tipu menys difinit, que tenia de l'una i de l'altre. Posseïa tots els defectes de la meretriu i disfrutava de les ventatges de la dona honrada. Aquesta dona segueix existint en gran nombre. Es aquella que explota la seva bellesa per assolir tota mena de ventatges materials. Mes llesta que la meretriu (que sovint es una víctima innocent de la societat) ha pesca

un home, esclavitzat pels seus atractius físics, al qual explota portant una vida de mandra, d'inutilitat, de luxe, de sensualisme i d'ignorancia, molt menys digna que la dona de casa i que la dona pública.

¶ L'esperit de la dona, encara inconscient, patia sense saber la causa.

Tenir un marit, posar fills al món, anar ben vestida i alimentada podien no ésser la felicitat per un cor femení. I quan una dona volia imposar-se pel sol dret de triar l'home que li avellís, la burgesia la mirava com un cap vert, com una neuròtica, com una desequilibrada, quan les anormals són les altres, les que no ^oposs^o eiexen el do natural de l'amor que forma part de l'essencia mateixa de la vida, les que es resignen en la seva missió purament pro-creadora i domèstica. Algunes, moltes, haurien posseït qualitats amoroses, però l'educació que havien rebut de llurs pares i la tutela estreta del

confessor atrofiava aquest de natural.

Havien anat al matrimoni tan mal preparades per l'amor (carnal i espiritual) que el resultat ha estat una catàstrofe domèstica. Milers de llars existeixen desfogues, fredes, sense caliu, però el nostre gran respecte a les aparençances, (sempre ens preocupa més la part exterior que l'intima) ens fa aguantar i dissimular.

Si les dones no tenien ni el dret de cultivar l'amor. Com volien que es parlés d'altres drets ni d'altres necessitats espirituals ? Reconeixeu amb mi, i que això sigui en descarrec per les dones massa feministes, que el primer afany llibertador de la dona ha estat en pró de l'amor.

La emancipació general ha començat per sortir soles. Y si tan desitjaven sortir soles, era per anar vers l'home que el cor havia triat. Algú dirà que la moral n'ha sofert molt d'aquest primer pas de la dona vers els seus drets. Jo diré que es possible i també

natural. Si la noia hagués estat educada, preparada, mes assabentada i menys ignorant, no hauria passat res. I si hagués passat hauria estat per voluntat decidida de la interessada, en qual cas la societat no té cap dret a intervenir. Cada u té la seva moral. I una cosa es la moral personal i altra la moral ~~de l'individu~~ *externa*.

X
La manca de cultura de la dona espanyola en general, m'ha preocupat tan sovint i tant intensament, que he cercat i recercat la causa per tot arreu on em semblava trobar un indici.

Mentre les dones d'altres països havien assolit un nivell cultural ben notable, aquí seguíem endarrerides.

I malgrat això, la intel·ligència de la nostra raça no podia esser la causa d'aquest endarreriment. Amb els pocs medis educatius i instructius que posseïm es admirable el que han fet un grup d'homes i dones. Ço que prova les nostres excepcionals capacitats.

Pero, no hi ha cap dubte que l'enderriment cultural de la dona interessava d'una manera intensa a algú de molt poderós. Una gran força, treballava en silenci.

A qui podia interessar ?

La vella sabiduria popular, assegura que per a trobar el culpable cal cercar aquell a qui el fet aprofita.

La meua modesta opinió es que la ignorancia i grisor de la dona no podia interessar més que als pares de l'Esglesia i als homes baixament egoistes.

Els primers, amb una llógica admirable, que quan mes la dona visqués allunyada de la societat, menys ocasions tindria per pecar i mes fácil els seria de salvar la seva ánima.

Els segons, no somniaven en altres qualitats per a la dona propia, que el sentit economic i les aptituts pro-creadores.

La Esglesia Catòlica, establerta a Espanya com una poderosa força acaparadora espiritual i social, ha treballat activament per a conservar la ceguera espiritual femenina, per a mantenir l'anima de la dona, apocada, inactiva, tancada en una presó hermética de convencionalismes, de supersticions, de terrors.

Baix el punt de vista purament pràctic dels pares de l'Esglesia, reconeixem que tenien raó (diuen que el fi justifica els medis). I, no dubteu, que aquella vida trista, grisa, sol.litaria i xorca d'amor, predisposava l'esperit femení a enlairar-lo a Deu. Essent només aquesta vida un pas transitori per a l'altre, es compren que els directors espirituals excersissin una pressió constant per allunyar l'esperit nostre de les coses d'aquesta terra.

M'he agafat en aquesta tesi, perquè em sembla la més lògica. I en fer-ho no blasmo els confessors, cicerons espirituals d'ànimes femenines. Els trobo ben posseïts del seu rol i admirablement organit-

zats col.lectivament, per a desenvolupar llur bastíssim programa social.

El que es menys comprensible es la complaença de molts homes, en voler conservar la muller grisa, ignorant, inculta, mentre es complauen d'una faissó evident frequentant la dona d'un altre, espiritual, graciosa, instruida.

Aquest principi de poligamia espiritual (fixeu-se que ni un sol cop m'he ocupat de relacions sexuals, que no interessen ni poc ni molt al tema de la meva conferència) Aquest principi de poligamia espiritual que practicava l'home, no podia complaure ni esser acceptat amb goig per cap dona casada.

Insisteixo en que el primer pas vers l'emancipació de la dona a casa nostra ha estat d'alliberament sentimental.

Un impuls formidable de l'esperit femení vers el veritable amor, el de l'ànima. Aquell al qual ha aspirat ja fà segles inutilment.

Com en totes les grans revolucions, aquesta de l'emancipació femenina espanyola, ha estat exagerada, deformada, pero d'aixó en parlaré més tard.

Si ha estudiat, llegit, acudit a Universitats i Centres instructius, ha sigut amb un afany, grandíols, tal vegada inconscient, d'apropar-se a l'esperit de l'home, d'anivellar-se a l'home, per a poguer esdevenir la companya, l'amiga, la esposa ideal.

La prova del que dic, cerqueu-la en els exemples infinits que ens volten dintre la societat. A quina dona no ha interessat el desenvolupament espiritual femení?

A les que vieun de l'amor purament material, i a les beates mes aferrissades.

Algú ha dit que l'avançada social femenina dels nostres dies era una fallida per l'Esglesia Catòlica.

Jo no ho crec així. Pot esser una fallida del domini Jesuític

dintre la societat, pero espiritualment l'Esglesia en surtirà altament beneficiada.

La dona ja no serà religiosa per por o per tenir mes clients a la botiga. Ho serà per convicció, per necessitat espiritual, per sentiment veritable.

La gran fallida (?) es la de l'egoisme masculí. Pero la dona seguirà rentant plats i cuinant i fent-se bella per plaure al marit, pero entre la cuina i l'alcova, passarà per l'Universitat i els centres culturals.

Així els homes intel·ligents i comprensius, els que es planyien de l'enderriment femení, seran ara molt mes venturosos. Podran triar una esposa que pugui esser la veritable companya, l'amiga comprensiva, la educadora dels seus fills i al mateix temps la dona enamorada, fidel, aquella que no oblida (jo goso esperar aixó del seny

de les nostres noies) que es dona avans que tot. Dona i futura mare, amb goig, amb alegria, sense falses i ridícules pretensions d'igualar l'home, sino amb el sentit profund i la honrosa missió de completar-lo.

.....

PERILLS DEL FEMINISME EXAGERAT .

Hem arribat, però una una fase del feminisme espanyol en general, i del català en particular, perillósíssima.

Les revolucions, com deia avans, (i l'emancipació de la dona n'es una i de les mes grosses) solen produir-se despres d'una passivitat involuntaria que produeix una gran tensió.

Es natural que el primer impuls revolucionari sigui molt

violent i que tendeixi sempre a anar massa enllà.

El veritable perill, el seriós, aquell que al meu entendre deu preocupar homes i dones, actualment es l'impuls formidable que porten les dones a casa nostre. L'equilibri, no es pas una de les nostres qualitats racials (al menys pel que es refereix a moviments sentimentals de les multituds) i tots tenim que treballar per encaminar les nostres feministes, en perill.

Hi han una infinitat de apassionades, que solen carregar totes les responsabilitats del nostre endarreriment espiritual exclusivament i única a l'home. Es un error pregón.

Un grup d'homes ha beneficiat materialment de la nostra incultura, però nosaltres, en gran nombre, hi hem contribuït amb la nostra covardia, amb la nostra mandra, amb el nostre sensualisme. Mentre un altre grup masculí, molt nombrós, ho ha lamentat sincerament i ens ha ajudat a emancipar-nos.

Jo us prego, senyores, que avans de cercar, analitzar i remarcar els defectes de l'home, el nostre company, trobém, examiném i corretgim els nostres.

Sempre resulta mes fácil perfeccionar-se a sí mateix que cercar el perfeccionament del veí.

Una altre de les nostres equivocacions o exageracions perilloses es la mania d'ésser igual a l'home.

La mare natura, amb la seva indiscutible sabiesa, ens ha fet biològicament diferents, per que voler ara, per una tossuderia equivocada volguer èsser iguals ? No ho som ni anatómicament, ni fisiològicament i per conseqüència no ho som tampoc psíquicament.

L'home i la dona dintre la societat son fets per completar-se pero mai per igualar-se i no solament per a completar-se en el terreny sexual i pro-creador, sino en el terreny inter-sexual i creador.

"Desd'el punt de vista natural, solament l'home i la dona junts constitueixen el ser humà " ha dit un gran savi.

"L'ideal es que l'home i la dona estiguin absolutament al mateix nivell social " afegeix "lo qual no vol dir que tinguin els mateixos drets, sino el mateix nombre de drets".Cada ú els que li pertoquen.

I si un dia la evolució de la societat (o la deformació en aquest cas) ens permetés una vida exactament igual a la de l'home, automàticament desapareixeria el mòvil principal de la nostra existencia : l'amor.

Penseu uns instants en una llar ón l'home i la dona tinguessin les mateixes activitats. Seria una llar sense caliu, sense llum, car l'home estima en la dona i la dona en l'home precisament el contrast.

La dona comença a preparar-se per a sortir a pendre part en el moviment social. Està molt bé que ho faci i es molt interessant que l'hora hagi arribat per a ella de barrejar-se-hi. Pero cal que no oblidi que es

dona, que se senti orgullosa d'esser-ho i que porti en tots els seus actes la dignificació moral i social femenina.

La dona, en sortir de l'esfera casolana i pro-creadora, en la qual ha viscut fins ara, no deu oblidar mai que pertany al sexe oposat amb el qual no ha de competir.

"Entre la intel.ligència de la dona i la de l'home existeixen diferències no de quantitat, sino de qualitat," reconeix Gina Lombroso.

Desgraciadament, moltes dones obliden la seva bella i noble condició de dones, i poc satisfetes de ser-ho desitjen defugir totes les obligacions femenines. Aquesta lamentable mania d'igualar-se a l'home ens pot fer perdre molt temps en el desenvolupament espiritual i intel.lectual femení. Es clar que, després d'aquesta primera avalanxa feminista, les coses tornarán a lloc i la dona entrarà novament dintre la esfera que definitivament li pertoca.

Entretant, hi haurán víctimes innocents i l'amor, la llar i la família en patirán, força.

En el terreny professional, la dona en iguals condicions tècniques que l'home té dret a aspirar al mateix càrrec i al mateix sou que l'home. Però en determinades circumstàncies, la preferència té d'esser per l'home.

Es possible que aixó a primera vista sembli una injustícia, però llògicament, el veritable lloc de la dona es dintre de la llar. Ja he dit en determinades circumstàncies. I bé, una d'aquestes circumstàncies, es, al meu entendre, el cas de les dones casades que treballen fora de casa.

Val més per la intimitat de la llar i pel bé social comú, que la dona limiti les seves necessitats, que sàpigue acontentar-se de certes privacions. Es preferible que aprengui a estalviar feina a la casa, que

completant per un sou exterior, el sou insuficient (o que ella considera insuficient) del marit.

Si la dona defuig la direcció, el manteniment i les principals obligacions domèstiques, vindrà un dia en que cap home voldrà pendre muller. I al costat d'aquest cas infinitament greu per la societat (que ja s'inicia amb totes les seves conseqüències) afegiu la crisi de treball mundial. Cada cop hi ha menys llocs per ocupar i cada vegada hi ha mes aspirants en aquest lloc. Ara afegiu-hi les dones i veureu on aném a parar.

D'aquesta follia materialista que arrossega gaire bé tots els pobles del món, la dona es la primera responsable. En el terreny de luxe, de vanitat i sensualisme, solem anar mes enllà que l'home. Però també en aquest cas ens escau una missió bellíssima i es deturar aquesta perillosa riuada. Com ? No sortint de la esfera econòmica i social que ens pertoca.

limitant-nos a guanyar un sou quan no tinguem marit, o quan el marit estigui impossibilitats per a fer-ho.

Estar ben preparada per a guanyar-se la vida, no vol dir que tinguem que aprofitar aquesta preparació costi el que costi.

La noia soltera, tindria que trobar-se en condicions de independència econòmica. Aquesta independència li ofereix al seu futur marit una garantia de sinceritat sentimental (La noia pobre i inútil passa per l'obligació moral d'acceptar el primer o el segon pretendent que passi. La vida es cara i els pares es fan vells !)

Per altra banda, la dona que no troba el marit que somniava es just que la societat li permeti guanyar-se la vida en les mateixes condicions que un home, sense cap mena de limitacions.

Pero sempre, que sigui possible, valdrà més que la dona casada no surti fora de la llar per a guanyar diners. La casa, el marit, els fills de

manen un temps i una atenció que difícilment pot donar aquesta doble actuació de la dona.

Ja sé que aquesta opinió meva, no será compartida per les dones casades que treballen, sobretot les que han estudiat anys i anys i no volen (es disculpable i comprensible) deixar totes les ventages que s'han guanyat a força de paciència i de diners.

Personalment tenen raó.

Socialment no poden tenir-se. El bé de la col·lectivitat exigeix sacrificis.

Encara que breument (el tema es bastissim) he procurat presentar els inconvenients principals de l'equilibri social de la dona.

El passat massa modest i el futur pot esser massa brillant.

Per a espiritualitzar la dona i situar-la en el lloc que li correspon dintre la societat, cal que fem un esforç suprem. Hem començat molt bé, pero vigilem l'impuls que ens empeny i no aném massa enllà.

Aturar-se a temps veu's'aci el que es difícil !